Epilepsiya va ta’lim: maxsus ehtiyojli bolalar bilan ishlash metodlari

To’xtanazarova Sitoraboni Nodirbek qizi Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Namangan filiali Maxsus pedagogika yo‘nalishi 1- bosqicha talabasi

Sitoratoxtanazarova552@gmail.com

+998507517511

Annotatsiya

Ushbu maqolada epilepsiya bilan og‘rigan bolalarning ta’lim jarayonidagi xususiyatlari, ularga mos pedagogik yondashuvlar va samarali metodlar yoritilgan. Shuningdek, inkluziv ta’limning ahamiyati va o‘qituvchi hamda ota-onaning hamkorligi masalalari tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: epilepsiya, maxsus ta’lim, inkluziv ta’lim, pedagogik metodlar, reabilitatsiya, psixologik yordam

Аннонтаця

В данной статье рассматриваются особенности обучения детей с эпилепсией, эффективные педагогические методы и подходы к их обучению. Также анализируется роль инклюзивного образования и сотрудничества учителей и родителей.

Ключевые слова: эпилепсия, специальное образование, инклюзивное обучение, педагогические методы, реабилитация, психологическая помощь

Annotattion

This article discusses the educational characteristics of children with epilepsy, effective teaching methods, and pedagogical approaches. It also analyzes the importance of inclusive education and cooperation between teachers and parents.

Keywords: epilepsy, special education, inclusive education, teaching methods, rehabilitation, psychological support

Kirish

Epilepsiya — markaziy asab tizimining surunkali kasalligi bo‘lib, u takrorlanuvchi tutqanoq xurujlari bilan tavsiflanadi. Bu kasallik bolalarning nafaqat sog‘lig‘iga, balki ularning ta’lim olish jarayoniga ham sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli epilepsiya bilan og‘rigan bolalar bilan ishlashda maxsus pedagogik yondashuv zarur.

Epilepsiyali bolalarning psixologik-pedagogik xususiyatlari

Epilepsiya bilan og‘rigan bolalarda quyidagi xususiyatlar kuzatilishi mumkin:

- diqqatning tez chalg‘ishi;
- xotira pasayishi;
- tez charchash;
- emotsional beqarorlik;
- o‘ziga ishonchsizlik.

Bu omillar ta’lim samaradorligiga salbiy ta’sir qilishi mumkin.

Ta’lim jarayonida uchraydigan muammolar

- Dars materialini o‘zlashtirishda qiyinchilik
- Xurujlardan qo‘rquv va stress

- Sinfdoshlar bilan muloqotda muammolar
- O‘qishga bo‘lgan qiziqishning pasayishi

Maxsus pedagogik metodlar

Epilepsiyali bolalar bilan ishlashda quyidagi metodlar samarali hisoblanadi:

Individual yondashuv

Har bir bolaning sog‘ligi va imkoniyatidan kelib chiqib dars berish.

Ko‘rgazmali metod

Rasm, video, sxema orqali tushuntirish bolaga yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Interaktiv metodlar

Savol-javob, guruhli ishlar orqali bolani faol ishtirok etishga jalb qilish.

Qisqa va aniq topshiriqlar

Murakkab vazifalarni kichik qismlarga bo‘lish.

Dam olish pauzalari

Tez charchashni oldini olish uchun qisqa tanaffuslar tashkil etish.

Rag‘batlantirish metodi

Bolani maqtash va qo‘llab-quvvatlash uning motivatsiyasini oshiradi.

Art-terapiya va o‘yin metodlari

Rasm chizish, o‘yin orqali stressni kamaytirish.

Inkluziv ta’limning ahamiyati

Inkluziv ta’lim epilepsiyali bolalarni jamiyatga moslashishiga yordam beradi. Ular sog‘lom tengdoshlari bilan birgalikda ta’lim olib, ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantiradi.

O‘qituvchi va ota-onaning hamkorligi

Samarali natijaga erishish uchun:

- o‘qituvchi bolaning holatini bilishi kerak;
- ota-ona doimiy aloqa o‘rnatishi zarur;
- shifokor tavsiyalariga amal qilish muhim.

Xulosa

Epilepsiya bilan og‘rigan bolalar uchun to‘g‘ri tashkil etilgan ta’lim jarayoni ularning rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Maxsus metodlar, individual yondashuv va inkluziv ta’lim orqali bunday bolalarning bilim olish darajasini oshirish mumkin. Eng muhim jihat — ularga mehr, sabr va to‘g‘ri pedagogik yondashuvdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A. – Barkamol avlod tarbiyasi haqida asarlar
2. Vygotsky L.S. – “Pedagogik psixologiya”
3. Leontyev A.N. – “Faoliyat, ong va shaxs”
4. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni
5. Maxsus pedagogika bo‘yicha o‘quv qo‘llanmalar
6. Zamonaviy nevrologiya va pediatriya manbalari